مقایسه نگرش نسبت به حضور در کلاس درس و نمرات دروس دانشجویان دارا و فاقد غیبت

فرح مادرشاهیان*، محسن حسن آبادی، سهیلا خزاعی

چکیده

مقدمه: مهم‌ترین مکان جهت تدریس، به خصوص موضوعات علمی دشوار، کلاس درس است. به دلیل نامشخص بودن نتایج بررسی‌های محدود قبلی، در این مطالعه نگرش نسبت به حضور در کلاس درس و نمرات دروس دانشجویان دارا و فاقد غیبت مقایسه شد.

روش‌ها: در این مطالعه توصیفی طولی ۶۹ دانشجوی ترم اول رشته پرستاری دانشگاه علوم پزشکی بیرجند با نمونه‌گیری سرشماری انتخاب و طی شش ترم تحصیلی (۱۳۸۹-۱۳۸۷) مطالعه شدند. غیبت‌های دانشجویان در۱۰ درس که توسط دو پژوهشگر تدریس گردید تعیین شد و سپس به دو گروه:"دارای غیبت"(۴-۳ غیبت مجاز در دروس ۲واحدی) و"فاقد غیبت"(حداکثر ۲-۱ جلسه غیبت در دروس۲ واحدی) تقسیم شدند. اطلاعات توسط پرسشنامه پژوهشگر ساخته جهت تعیین نگرش دانشجویان (۲۰سؤال، نمره لیکرت: ۵-۱) نسبت به حضور در کلاس پس از تایید روایی وپایایی آن و نیز با فرم جمع‌آوری اطلاعات غیبت‌ها و نمرات دروس جمع‌آوری شد. اطلاعات با آزمون‌های کای دو و تی مستقل تجزیه و تحلیل گردید.

نتایج: میانگین نمره نگرش دانشجویان "دارای غیبت" نسبت به موانع آموزشی حضور در کلاس از مجموع ۲۰ امتیاز (۱/۴۲±۱۶/۸۸)بالاتر از گروه "فاقد غیبت"(۲/۰۲±۱۵/۴۷)بود (p=۰/۰۰۳). نمره نگرش دانشجویان "دارای غیبت" نسبت به موانع اجتماعی حضور در کلاس (۱/۳۸±۱۷/۰۸) بیش‌تر از دانشجویان "فاقد غیبت"(۱/۹۱±۱۵/۹۵)بود (p=۰/۰۱۲)؛ اما نمره نگرش دانشجویان فاقد غیبت نسبت به فواید حضور در کلاس بالاتر از دانشجویان دارای غیبت بود (p=۰/۰۰۴). نمره کل دروس گروه "فاقد غیبت" بیش‌تر از گروه "دارای غیبت" بود (p=۰/۰۰۲).

نتیجه‌گیری: غیبت دانشجویان با کاهش نمرات دروس همراه بود. متعادل نمودن تعداد دروس و حجم کارورزی در ترم‌های تحصیلی، کاهش اضطراب طی تدریس، ارتقای یادگیری دانشجویان و علاقه دانشجویان به رشته تحصیلی می‌تواند درکاهش غیبت نقش داشته باشد.

واژه‌های کلیدی: آموزش، موفقیت تحصیلی، نگرش، دانشجویان، غیبت در کلاس

مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی/ دی ۱۳۹۲؛ ۱۳(۱۰): ۸۴۰ تا ۸۵۰

مقدمه

کلاس درس مهم‌ترین مکان جهت تدریس موضوعات علمی دشوار است و آموزش علوم پزشکی به دلیل تدریس مداخلات بهداشتی و درمانی مؤثر بر سلامت انسان دارای ماهیت حیاتی است، اما نتایج برخی از مطالعات نشان‌دهنده افزایش غیبت دانشجویان در کلاس‌های درس است و این مسأله کم‌تر مورد مطالعه قرار گرفته است(۱و۲).

عدم حضور دانشجو در کلاس‌های دروس تئوری و عملی بدون یک علت قابل دفاع غیبب غیر مجاز محسوب

* نویسنده مسؤول: فرح مادرشاهیان (مربی)، گروه پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، بیرجند، ایران.
f_madarshahian@yahoo.com
محسن حسن آبادی (مربی)، گروه پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، بیرجند، ایران. (mohsenhassanabadi@yahoo.com)؛
دکتر سهیلا خزاعی (دانشیار)، گروه بهداشت نوزادان، وزارت بهداشت، تهران، ایران.
(dr.s.khazaee @gmail.com)

تاریخ دریافت مقاله: ۹۲/۴/۱، تاریخ اصلاحیه: ۹۲/۵/۱۲، تاریخ پذیرش: ۹۲/۵/۲۷

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-09-05]

می‌شود(۳). میزان غیبت دانشجویان تا ۲۰٪ گزارش شده است(٤) و در برخی از رشته‌های علوم پزشکی و دروس خاص شایع تر است اما در دروس عملی به دلیل کنترل بیش‌تر حضور دانشجویان توسط مدرسین کم‌تر است(۳و٥).

به علت افزایش غیبت دانشجویان و پی آمدهای ناشی از آن مانند تعطیلی کلاس‌های درس و کاهش پویایی در یادگیری گروهی در کلاس(٦و۷) بعضی از مدرسین دانشگاه، غیبت دانشجویان در کلاس درس را یک مشکل آموزشی می‌دانند(۸). لذا برخی از صاحب نظران معتقدند که حضور دانشجویان در کلاس درس باید تحت نظارت قرار گیرد، تشویق و حتی اجبار گردد، با این وجود مجبور نمودن دانشجو جهت حضور در کلاس درس می‌تواند به سلامت ارتباط بین مدرس و دانشجو آسیب برساند(٦). گروهی از مدرسین دانشگاه معتقدند که حضور دانشجو در کلاس درس یک فعالیت مهم یادگیری است اما روش‌های نظارت بر آن فاقد کارآیی هستند(۳).

نتایج مطالعه دانشجویان رشته پزشکی در پاکستان نشان‌دادکه غیبت در بیش‌تر از ۲٥٪ ساعات تدریس یک درس تئوری با عدم موفقیت در امتحان پایانی درس همراه است(۹). با افزایش جلسات غیبت دانشجو در کلاس، نمره درس کاهش می‌یابد، به طوری که هر یک جلسه غیبت دانشجو در بعضی از دروس تئوری می‌تواند نیم نمره از امتحان پایان ترم درس بکاهد(۱۰و۱۱).

عدم رضایت دانشجویان از برنامه ریزی آموزشی دروس(۳)، علل خانوادگی، بیماری، نوع درس و مدرس(۱۲)، اشتغال، کاهش یافتن انتظارات دانشگاه از دانشجویان، دسترسی بیش‌تر به اطلاعات و نگرش دانشجویان مبنی بر کم ارزش بودن حضور در کلاس موجب غیبت آنان در کلاس‌های درس می‌گردد(۱۱). بعضی از دانشجویان، حضور در کلاس را یک فرصت جهت یادگیری دروس می‌دانند که به دیگر فرصت‌ها اضافه می‌گردد، در حالیکه دانشجویان دیگر رویکردهای یادگیری موجود در خارج از کلاس را به یادگیری در کلاس ترجیح می‌دهند(۱۳).

خواب آلودگی، کلاس‌های شلوغ، پایین بودن کیفیت و اثربخش نبودن تدریس(۲)، مشکلات شخصی، اضطراب و تعهدات اجتماعی به افزایش غیبت دانشجویان در کلاس منتهی می‌شود(١٤)؛ اما مشخص نیست که اشتغال دانشجو تا چه حد موجب غیبت در کلاس می‌گردد(١٥). غیبت دانشجویان در آموزش علوم پزشکی به صورت بسیار محدود مطالعه شده است(۲و۱۲). غیبت دانشجویان در جلسات تدریس دروس مختلف ممکن است با یادگیری کم‌تر آنان همراه باشد(۱۲و١٦)، مطالعات مقطعی و محدود انجام شده بیش‌تر در زمینه پیامد غیبت دانشجو در جلسات تدریس یک درس می‌باشد(۱۷و۱۸). غیبت دانشجویان رشته پرستاری در کلاس‌های دروس تئوری نیز در ایران مطالعه نشده است، لذا در این مطالعه نگرش نسبت به حضور در کلاس درس و نمرات دروس دانشجویان دارا و فاقد غیبت مقایسه شد.

روش‌ها

در این مطالعه توصیفی طولی ٦۹ دانشجوی ترم اول رشته پرستاری دانشگاه علوم پزشکی بیرجند با نمونه‌گیری سر شماری انتخاب و بین سال‌های ۱۳۸۷ تا ۱۳۸۹ توسط دو پژوهشگر به روش یکسان پی‌گیری و مطالعه شدند. کلیه دانشجویان فوق دارای ملاک ورود به پژوهش (رضایت جهت مشارکت در این پژوهش) بودند. با توجه به این که دروس تئوری در رشته کارشناسی پرستاری در طی ٦ ترم ابتدای دوره تحصیلی ارائه می‌گردند و در دو ترم آخر دوره تحصیل، دانشجو فقط تحت آموزش بالینی در بیمارستان است، دانشجویان در طی ٦ ترم تحصیلی ابتدای دوره کارشناسی پی گیری شدند.

معیارهای خروج از مطالعه شامل: مهمان شدن دانشجو جهت تحصیل در دانشگاه‌های دیگر و غیبت بیش‌تر از ٤

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-09-05]

جلسه در دروس دو واحدی و ۲ جلسه در دروس یک واحدی بود. غیبت بیش از حد مجاز دانشجو موجب حذف درس یا تخصیص نمره صفر (طبق مقررات و قوانین آموزشی) توسط دانشکده می‌شود. در شرایط فوق به دلیل عدم شرکت دانشجو در امتحان پایانی درس از مطالعه حذف می‌گردید. البته در این مطالعه کلیه دانشجویان تا پایان مطالعه با پژوهشگران همکاری نمودندو هیچ مورد غیبت بیش از حد مجاز نداشتیم و هیچ نمونه‌ای از مطالعه حذف نشد.

دو پژوهشگر تدریس ده درس تئوری را در طی شش ترم تحصیلی ابتدای دوره کارشناسی در دانشجویان فوق به عهده داشتند. غیبت دانشجویان و نمرات ارزشیابی پایان ترم تحصیلی ده درس شامل: بررسی وضعیت سلامت، فرآیند یادگیری و اصول آموزش به مددجو، تغذیه و تغذیه درمانی، مراقبت‌های سیستم دفعی کلیوی، مراقبت‌های اختلالات متابولیکی، زبان تخصصی، روش تحقیق، بهداشت یک، بهداشت دو و بهداشت سه،در کل ٦٩ دانشجوی مورد مطالعه بتدریج توسط دو پژوهشگر جمع‌آوری شد. ارزشیابی دروس در پایان ترم تحصیلی و فقط بر اساس تدریس مدرس در کلاس و کتب مرجع بود. کلیه امتحانات دروس در پایان ترم تحصیلی به صورت چهار گزینه ای و دارای پاسخنامه بود که از بانک سؤال به صورت تصادفی انتخاب گردید. به کلیه دانشجویان اعلام شد که در صورت اعتراض به نمرات ارزشیابی پایانی دروس می‌توانند ورقه و پاسخنامه را با مراجعه حضوری مشاهده نمایند. نمرات دروس توسط یک عضو هیأت‌علمی آموزش دیده که از مطالعه و اهداف آن مطلع نبود محاسبه و در سایت دانشگاه ثبت الکترونیکی و نهایی گردید.

دو پژوهشگر در اولین جلسه تدریس ده درس مورد مطالعه اعلام نمودند که حضور و غیاب دانشجویان با توجه به مقررات دانشگاه انجام خواهد شد (غیبت بیش از حد مجاز دانشجو موجب حذف درس یا تخصیص نمره صفر می‌شود)(۱۷) و غیبت در حد مجاز تأثیری در نمرات پایان ترم درس ندارد. حضور و غیاب دانشجویان در کلیه جلسات تدریس دروس ده گانه انجام و در پایان تدریس هر درس دانشجویان به دو گروه "دارای غیبت و فاقد غیبت" در آن درس تقسیم شدند. گروه "فاقد غیبت" در۱۰۰٪ جلسات تدریس دروس حضور داشته یا حداکثر دارای ۲-۱ جلسه غیبت مجاز در دروس دو واحدی و یک جلسه غیبت مجاز در دروس یک واحدی بودند. گروه "دارای غیبت"، دارای ٤-۳ جلسه غیبت مجاز در دروس دو واحدی و دو جلسه غیبت مجاز در دروس یک واحدی بودند.

ملاک "فاقد غیبت و دارای غیبت بودن" دانشجو با توجه به مجاز بودن هر دانشجو جهت ٤ جلسه غیبت مجاز در دروس دو واحدی و ۲ جلسه غیبت مجاز در دروس تئوری یک واحدی بر طبق قوانین آموزشی دانشگاهها ومطالعات مشابه انتخاب گردید(۳و٦و۹). طبق قوانین غیبت‌های بیش‌تر از ٤ جلسه در دروس دو واحدی و ۲ جلسه در دروس یک واحدی به دانشکده اعلام می‌گردد که در صورت موجه بودن غیبت دانشجو و داشتن یک علت قابل دفاع موجب حذف درس و در صورت غیبت غیر موجه، نمره صفر جهت درس تخصیص می‌یابد و دانشجو از امتحان پایان ترم و پژوهش حاضر حذف می‌گردد. در این مطالعه غیبت بیش از ٤ جلسه در دروس دو واحدی و ۲ جلسه در دروس یک واحدی مشاهده نشد.

در این بررسی از دو ابزار پژوهشگر ساخته جهت گردآوری اطلاعات استفاده شد، ابزار اول "فرم جمع‌آوری نمرات و غیبت‌ها" بود که در آن غیبت دانشجویان به صورت مجزا در هر درس و به صورت جمع کل تعداد دروس دارای غیبت، نمرات ده درس مورد مطالعه به صورت تفکیک شده و جمع کل نمرات توسط دو پژوهشگر به صورت طولی در طی شش ترم تحصیلی دوره کارشناسی جهت هر دانشجو به صورت مجزا

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-09-05]

جمع‌آوری گردید. این ابزار با توجه به نتایج مطالعات قبلی(۱۱) و نتایج پیش مطالعه تنظیم شد.

ابزار دوم یک پرسشنامه پژوهشگر ساخته شامل ۲۰ گویه جهت تعیین نگرش دانشجویان نسبت به حضور در کلاس‌های دروس تئوری در ابعاد، انجام حضور و غیاب (٤ گویه)، موانع آموزشی (٤ گویه)، موانع اجتماعی (٤ گویه) و فواید حضور در کلاس (۸ گویه) بود و توسط دانشجویان به صورت خود پاسخ در پایان ترم تحصیلی ششم تکمیل شد. این پرسشنامه با توجه به مطالعات قبلی(۲و٥) و نتایج پیش مطالعه تنظیم گردید. جهت پاسخ به گویه‌های نگرش، هر دانشجو می‌توانست نمره یک تا پنج را به صورت، "کاملاً موافق=٥، موافق=٤، تصمیم نگرفته/بی‌نظر=۳، مخالف=۲ و کاملاً مخالف=۱" بر اساس مقیاس لیکرت انتخاب نماید(۱۹). نمره کل ۲۰ گویه بین ۱۰۰-۲۰ بود. در این پرسشنامه شش سؤال نیز جهت تعیین جنسیت دانشجو، وضعیت اشتغال، تأهل، میانگین معدل شش ترم تحصیلی ابتدای دوره کارشناسی"، دفعاتی که دانشجو جهت دیدار با خانواده به محل سکونت اصلی خود عزیمت می‌نمود" و "مشروط شدن" طی دوره تحصیل (معدل یک ترم تحصیلی دانشجو کم‌تر از ۱۲ باشد) موجود بود.

اعتبار محتوای پرسشنامه نگرش و فرم جمع‌آوری غیبت‌ها و نمرات دانشجویان توسط ارزیابی ٥ نفر از اعضای هیأت‌علمی(آموزش پرستاری، بهداشت و آموزش پزشکی) دانشگاه انجام و مورد تایید قرار گرفت و پایایی آن با محاسبه آلفای کرونباخ بر روی ده دانشجوی مشابه در پیش مطالعه مورد تأیید قرار گرفت. آلفای کرونباخ پرسشنامه نگرش در مطالعه مقدماتی، ۰/۸۳ برای گویه‌های انجام حضور و غیاب، ۰/۸۰ در چهار گویه مرتبط با موانع آموزشی حضور در کلاس، ۰/۸٥ جهت موانع اجتماعی حضور در کلاس، ۰/۸۲ جهت هشت گویه مرتبط با فواید حضور در کلاس و جهت کل ۲۰ سؤال نگرش ۰/۸۲ به دست آمد. آلفای کرونباخ جهت فرم جمع‌آوری نمرات و غیبت دانشجویان ۰/۸۱ بود.

جهت شرکت در این مطالعه رضایت نامه از کلیه دانشجویان اخذ گردید. اطلاعات این مطالعه پس از جمع‌آوری با استفاده از نرم‌افزار SPSS-16 و تأیید نرمال بودن با آزمون کولموگروف – اسمیرنوف، با استفاده ازآزمون‌های آماری کای دو جهت تجزیه وتحلیل داده‌های کیفی (جنسیت دانشجو و غیبت در کلاس) و تی مستقل جهت تجزیه وتحلیل داده‌های کمی (میانگین نمرات نگرش، معدل شش ترم تحصیلی و دروس ده‌گانه دانشجویان دارا و فاقد غیبت) در سطح معناداری ۰/۰٥ تحلیل شد.

نتایج

از ٦۹ دانشجوی مورد مطالعه ۲۱ نفر(۳۰/٤٪) مذکر و ٤۸ نفر (٦۹/٦٪) مؤنث بودند، ٤٤ نفر (٦۳/۸٪) فاقد غیبت در ده درس مورد مطالعه (گروه فاقد غیبت) و ۲٥ نفر (۳٦/۲٪) دارای غیبت بودند(گروه دارای غیبت). از ۲٥ دانشجوی گروه "دارای غیبت" ۱٥ نفر(٦۰٪) در چهار ترم تحصیلی(٥-٤-۳-۲) دارای غیبت بودند، ۷ نفر(۲۸٪) در سه ترم(۲-۳-٤ یا ۳-٤-٥)، و ۳ نفر(۱۲٪) در یک تا دو ترم تحصیلی (۲یا ٤-۲ یا ٤-۳) غیبت داشتند. دانشجویان "دارا و فاقد غیبت" از نظر جنسیت فاقد تفاوت معنادار آماری بودند (p=۰/۳۱). میانگین معدل شش ترم تحصیلی ابتدای دوره کارشناسی دانشجویان مذکر (۱/٦۱±۱٥/۷۱) در مقایسه با دانشجویان مؤنث (۱/۲۰±۱٥/۹۱) فاقد تفاوت معنادار آماری بود (t=-۰/٥۷۱، p=۰/٥۷).

در گروه "فاقد غیبت" ۲ نفر متأهل (٤/٥٪)، ٤۰ نفر مجرد (۹۱٪) و دو نفر کارمند (٤/٥٪) بودند و در گروه "دارای غیبت" ٤ نفر متأهل (۱٦٪)، ۱۸ نفر مجرد (۷۲٪)، و ۳ نفر کارمند (۱۲٪) بودند. ۲ نفر (۲/۹٪) از دانشجویان در طی شش ترم مشروط شدند که در گروه "دارای غیبت" قرار داشتند.

از ٤٤ دانشجوی گروه "فاقد غیبت" ۱٦ نفر بومی (۳٦/٤٪)

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-09-05]

و ۲۸ نفر غیر بومی (۶۳/۶٪) بودند،از ۲۸ دانشجوی غیر بومی ۱۳ نفر (۴۶/۴٪) ۲-۱ دفعه و ۱۵ نفر (۵۳/۶٪) بیش‌تر از ۳ دفعه در طی هر ترم تحصیلی جهت دیدار خانواده‌های خود به خارج از شهر محل تحصیل عزیمت نموده بودند. از ۲۵ دانشجوی گروه "دارای غیبت" ۱۰ نفر بومی (۴۰٪) و ۱۵ نفر غیر بومی (۶۰٪) بودند (از ۱۵ دانشجوی غیربومی ۷ نفر (۴۶/۷٪) ۲-۱ دفعه و ۸ نفر (۵۳/۳٪) بیش‌تر از ۳ دفعه در طی هر ترم تحصیلی جهت دیدار خانواده‌های خود به خارج از شهر محل تحصیل سفر نموده بودند.

میانگین نمره نگرش دانشجویان نسبت به حضور در کلاس درس در ابعاد: "انجام حضور و غیاب، موانع آموزشی، موانع اجتماعی و فواید حضور در کلاس" در جدول ۱ مورد مقایسه قرار گرفته است. نمره کل نگرش (۲۰ گویه ۵ امتیازی) دانشجویان گروه "فاقد غیبت" (۷۷/۶۵±۳/۵۷) در مقایسه با گروه "دارای غیبت" (۷۷/۵۲±۴/۴۸) فاقد تفاوت معنادار آماری بود (t= -۰/۱۴۱، p=۰/۸۹)

جدول ۱ : میانگین نمره نگرش دانشجویان دارا و فاقد غیبت نسبت به حضور در کلاس درس

گروه نگرش(میانگین از ۵± انحراف معیار)	فاقد*غیبت (n=۴۴)	دارای**غیبت (n=۲۵)	P	t
انجام حضور و غیاب				
انجام حضور و غیاب در کلیه جلسات دروس موجب کاهش غیبت دانشجویان می‌شود	۴/۱۸±۰/۸۹	۴/۲۰±۰/۷۶	۰/۹۳۲	-۰/۸۵
انجام حضور و غیاب به صورت منظم موجب تخریب ارتباط دانشجو- مدرس می‌گردد	۳/۱۳±۰/۸۵	۳/۵۲±۱/۲۹	۰/۱۴۳	-۱/۴۸۴
گزارش غیبت دانشجو به دانشکده موجب حذف درس یا نمره صفر می‌گردد	۳/۷۹±۰/۹۷	۳/۲۴±۱/۵۸	۰/۰۷۶	۱/۸۰۰
نتایج حضور و غیاب دانشجو باید تأثیر مثبت یا منفی بر نمره درس داشته باشد	۳/۷۲±۱/۱۲	۳/۴۴±۰/۸۶	۰/۲۷۵	۱/۱۰۰
میانگین نمره کل	۱۴/۸۴±۱/۶۱	۱۴/۵۶±۱/۹۳	۰/۵۲۱	۰/۶۴۶
موانع آموزشی حضور در کلاس				
حجم زیاد کارآموزی موجب خستگی و غیبت دانشجویان می‌گردد	۳/۵۰±۱/۲۲	۴/۲۰±۰/۷۶	۰/۰۱۲	-۲/۷۴
تعداد زیاد دروس در اکثر ترم‌های تحصیلی موجب غیبت دانشجویان می‌شود	۳/۶۸±۰/۸۲	۴/۳۶±۰/۷۵	۰/۰۰۱	-۳/۳۶۸
روش کار و تدریس مدرس موجب غیبت دانشجویان می‌گردد	۴/۱۵±۰/۸۸	۴/۲۴±۰/۷۷	۰/۷۰۵	-۰/۳۸۰
روش برنامه‌ریزی و مدیریت آموزشی دروس موجب غیبت دانشجویان می‌گردد	۴/۱۳±۰/۸۷	۴/۰۸±۰/۸۶	۰/۷۹۷	۰/۲۵۸
میانگین نمره کل	۱۵/۴۷±۲/۰۲	۱۶/۸۸±۱/۴۲	۰/۰۰۳	-۳/۰۵۲
موانع اجتماعی حضور در کلاس				
عزیمت دانشجویان غیر بومی نزد خانواده موجب غیبت در کلاس می‌گردد	۴/۰۶±۰/۸۹	۴/۲۰±۰/۸۶	۰/۵۵۵	-۰/۵۹۳
متأهل بودن دانشجو موجب غیبت در کلاس می‌گردد	۴/۲۷±۰/۷۵	۴/۴۰±۰/۷۰	۰/۴۹۵	-۰/۶۸۶
داشتن اشتغال مانند کار دانشجویی و کارمند بودن موجب غیبت دانشجویان می‌گردد	۴/۱۸±۰/۹۲	۴/۳۲±۰/۷۴	۰/۵۲۵	-۰/۶۳۹
عدم علاقه دانشجو به رشته تحصیلی خود موجب غیبت می‌شود	۳/۴۳±۰/۹۹	۴/۱۶±۰/۶۸	۰/۰۰۲	-۳/۲۳۴
میانگین نمره کل	۱۵/۹۵±۱/۹۱	۱۷/۰۸±۱/۳۸	۰/۰۱۲	-۲/۵۷۷
فواید حضور در کلاس				
در کلاس درس می‌توانم سؤالاتم را مطرح نمایم	۳/۸۶±۰/۸۲	۳/۷۲±۰/۷۹	۰/۴۸۳	۰/۷۰۶

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-09-05]

موضوعات درسی مهم و کاربردی در کلاس مورد تأکید قرار می‌گیرد	۳/۸٤±۰/۷۷	۳/٦۸±۰/۸۰	۰/٤۱٦	۰/۸۱۸
در کلاس با استفاده از تجربه علمی و آموزشی مدرس یادگیریم افزایش می‌یابد	۳/۹۳±۰/۷۸	۳/۸۸±۰/۹۷	۰/۸۱۰	۰/۲٤۱
حضور در کلاس موجب تسهیل یادگیری از کتب و جزوه می‌گردد	۳/۹۰±۰/۸۰	۳/۲٤±۱/۲۰	۰/۰۰۷	۲/۷۷۳
حضور در کلاس درس موجب اضطراب کم‌تر به خصوص در امتحان می‌گردد	٤/۱۱±۰/۸٤	۳/۵٦±۰/۸٦	۰/۰۱۲	۲/۵۹٦
حضور در کلاس درس جهت یادگیری آسان و کامل اهمیت دارد	۳/۸۱±۰/۷۸	۳/٦۸±۰/۹٤	۰/۵۱۷	۰/٦۵۲
حضور در کلاس درس جهت کسب نمره بالاتر ضروری است	۳/۸٦±۰/۹۰	۳/۵۲±۱/۳۸	۰/۲۱۸	۱/۲٤۵
حضور در کلاس درس را به مطالعه جزوه دانشجویان ترجیح می‌دهم	٤/۰۲±۰/۷۹	۳/۷۲±۰/۸۹	۰/۱٤۹	۱/٤۵۸
میانگین نمره کل	۳۱/۳۸±۲/٦٦	۲۹/۰۰±۳/۹۷	۰/۰۰٤	۲/۹۸۱

* کم‌تر یا مساوی۲ جلسه غیبت مجاز در دروس۲واحدی، یا یک جلسه در دروس ۱ واحدی.

**۳-٤ جلسه غیبت مجاز در دروس۲واحدی، یا ۲ جلسه در دروس۱واحدی.

میانگین نمرات دروس دانشجویان در جدول ۲ مورد مقایسه قرار گرفته است. میانگین نمرات دروس: فرآیند یادگیری و اصول آموزش به مددجو، زبان تخصصی، روش تحقیق، بهداشت یک و دو در گروه "فاقد غیبت" به طور معنادار بالاتر از گروه "دارای غیبت" است. میانگین معدل شش ترم تحصیلی دوره کارشناسی دانشجویان "فاقد غیبت"(۱۶/۳٦±۱/۲۹) بیش‌تر از دانشجویان "دارای غیبت" (۱۵/۵۳±۱/۱۹) بود (t=۲/٦۵۱, p=۰/۰۱). میانگین یازده نمره، شامل مجموع نمرات ده درس مورد مطالعه و معدل شش ترم تحصیلی دانشجویان گروه "فاقد غیبت" (۱۷/۲۸±۱۱/۰۸) در مقایسه با دانشجویان گروه "دارای غیبت" (۱٦/۳۰±۱۱/۵۸) به طور معنادار بیش‌تر بود (t=۳/٤۹۲, p=۰/۰۰۱).

جدول ۲:توزیع فراوانی مطلق و نسبی غیبت دانشجویان دارای غیبت در دروس مورد مطالعه و مقایسه میانگین نمرات دروس دو گروه

درس	گروه دارای**غیبت (n=۲۵) فراوانی غیبت در دروس		گروه فاقد*غیبت (n=٤٤) نمرات دروس	گروه دارای**غیبت (n=۲۵) نمرات دروس	p	t
	*۲≤غیبت	**٤-۳غیبت	میانگین±انحراف معیار			
بررسی وضعیت سلامت	۱٤(۵٦٪)	۱۱(٤٤٪)	۱٤/۹٦±۲/۲۵	۱٤/٤۵±۱/٦۲	۰/۳۲٤	۰/۹۹۳
فرآیند یادگیری و اصول آموزش به مددجو	۱۰(٤۰٪)	۱۵(٦۰٪)	۱٦/٤۷±۱/۵۱	۱۵/۳۰±۱/٦۷	۰/۰۰٤	۲/۹۸۹
تغذیه و تغذیه درمانی	۱۰(٤۰٪)	۱۵(٦۰٪)	۱۵/۰۷±۲/۳۸	۱٤/۳۷±۱/۹۳	۰/۲۱۳	۱/۲۵۸
مراقبت‌های سیستم دفعی کلیوی	۱۱(٤٤٪)	۱٤(۵٦٪)	۱۵/۱۱±۲/٤۸	۱٤/٦٤±۱/۹۷	۰/٤۱۷	۰/۸۱۷
مراقبت‌های اختلالات متابولیکی	۹(۳٦٪)	۱٦(٦٤٪)	۱۵/٤۲±۲/۳۲	۱٤/۹۱±۱/۵۷	۰/۳۳۳	۰/۹۷٦
زبان تخصصی	۱۱(٤٤٪)	۱٤(۵٦٪)	۱٦/۵۳±۱/٤۵	۱۵/۳۰±۱/٦۷	۰/۰۰۲	۳/۲۰۹
روش تحقیق	۱۳(۵۲٪)	۱۲(٤۸٪)	۱٦/٤۸±۱/۵۲	۱۵/۵۰±۱/۵۵	۰/۰۱۳	۲/۵٦۲
بهداشت یک	۱۰(٤۰٪)	۱۵(٦۰٪)	۱۵/٦٤±۲/۳۰	۱٤/٤٦±۱/۹٤	۰/۰۳٤	-۲/۱٦٤
بهداشت دو	۱۵(٦۰٪)	۱۰(٤۰٪)	۱۵/۲۳±۱/۷۵	۱٤/۰۰±۱/۷۲	۰/۰۰٦	۲/۸۲٤
بهداشت سه	۱۳(۵۲٪)	۱۲(٤۸٪)	۱۵/۲۹±۲/٤۱	۱٤/۵٦±۲/۰۳	۰/۲۰٤	۱/۲۸۲
نمره کل			۱۵/٦۵±۱/۰۹	۱٤/۷٤±۱/۱٦	۰/۰۰۲	-۳/۲۲۰

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-09-05]

همچنین فراوانی غیبت دانشجویان "دارای غیبت" در ده درس مورد مطالعه در جدول ۲ آورده شده است. در ده درس مورد مطالعه کم‌ترین غیبت در ۳ درس (۳ نفر، ٤/۳٪) و بیش‌ترین غیبت در ده درس (۲ نفر، ۲/۹٪) بود. از دانشجویان غایب ۵ نفر (۲۰٪) در ٤-۳ درس و ۲۰ نفر (۸۰٪) در ۱۰-۵ درس غیبت داشتند.

بحث

در این مطالعه توصیفی طولی نگرش نسبت به حضور در کلاس درس و نمرات دروس دانشجویان دارا و فاقد غیبت مقایسه شد. در این مطالعه نمره کل نگرش دانشجویان گروه "فاقد غیبت" نسبت به حضور در کلاس در مقایسه با گروه "دارای غیبت" فاقد تفاوت معنادار آماری بود، اما نمره نگرش گروه "دارای غیبت" نسبت به موانع آموزشی و اجتماعی حضور در کلاس به طور معنادار بالاتر از گروه "فاقد غیبت" بود.

میانگین نمره نگرش نسبت به فواید حضور در کلاس در دانشجویان گروه "فاقد غیبت" بالاتر از دانشجویان گروه "دارای غیبت" بود. یافته فوق می‌تواند نشان‌دهنده اهمیت نقش فواید حضور در کلاس درس مانند کاهش اضطراب به خصوص در ارتباط با امتحان درس، تسهیل یادگیری دانشجو از کتب و جزوات در پیشگیری از غیبت دانشجویان باشد. نتایج این مطالعه نشان داد که غیبت دانشجویان با کاهش نمرات دروس همراه است و اعتقاد نادرست دانشجویان مبنی بر مفید نبودن حضور در کلاس درس می‌تواند در این مشکل نقش داشته باشد. حجم بالای کارآموزی، تعداد زیاد دروس تئوری در هر ترم تحصیلی و عدم علاقه به رشته تحصیلی می‌تواند در دانشجویان گروه "دارای غیبت" بیش‌تر از دانشجویان گروه "فاقد غیبت" به خستگی و غیبت در کلاس منتهی گردد. شاید برنامه ریزی و مدیریت آموزشی دروس مبتنی بر نیازها و مشخصات دانشجویان، همچنین استفاده از رویکردهای تدریس با کارآیی بالا بتواند انگیزه دانشجویان را افزایش داده و از غیبت آنان در کلاس‌های درس بکاهد.

نتایج مطالعات مقطعی نشان‌دهنده یادگیری کم‌تر(۱۲)، عدم پیشرفت تحصیلی(۳و۱٦) و عدم موفقیت در امتحان پایانی درس در دانشجویان دارای غیبت است(۹). با افزایش غیبت دانشجو نمره درس بیش‌تر کاهش می‌یابد(۱۰و۱۱). در این مطالعه ۳٦/۲٪ از کل دانشجویان دارای غیبت در دروس مورد مطالعه بودند. غیبت دانشجویان در رشته‌های تحصیلی که دانشجو جهت تجزیه و تحلیل و حل مشکلات بهداشتی بسیار مهم و حیاتی جامعه و توصیه‌های درمانی آموزش می‌بینند بسیار نگران کننده است، زیرا ممکن است بر یادگیری و عملکرد بالینی آنها در آینده تأثیر منفی داشته باشد(۱). این مشکل می‌تواند سلامت مددجویان در تماس با دانشجویان در حال کارورزی را در محیط‌های بهداشتی درمانی کاهش داده و مواجهه دانشجو با بیماری‌های شغلی را افزایش دهد.

در مطالعه یونگ و همکاران میزان غیبت دانشجویان ۲۰٪ بود(٤). در مطالعه چان و همکاران متوسط میزان حضور دانشجویان در کلاس ۷٦/۸٪ است(۲۰) که مشابه یافته‌های مطالعه هورتون است که میزان حضور دانشجویان در کلاس درس ۷۳/۲٪ گزارش شده است(۱۸). یافته‌های دو مطالعه فوق مشابه یافته‌های این مطالعه است که ٦۳/۸٪ از دانشجویان، فاقد غیبت در ده درس مورد مطالعه بودند، البته ملاک غیبت در بررسی‌های قبلی در کلیه موارد مشابه این مطالعه نیست.

در این مطالعه نمره نگرش گروه "دارای غیبت" نسبت به دو گویه: "حجم زیاد کارآموزی و تعداد زیاد دروس در اکثر ترم‌های تحصیلی موجب خستگی و غیبت دانشجو می‌گردد" به طور معنادار بالاتر از گروه "فاقد غیبت" بود. کلیه دروس تئوری دانشجویان رشته پرستاری در ایران در طی ٦ ترم تحصیلی ابتدای دوره کارشناسی ارائه می‌گردد به طوری که دانشجویان در اکثر روزهای

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-09-05]

هفته بعد از مراجعت از کارآموزی تا ساعات ۸ شب باید در کلاس‌های دروس تئوری حضور یابند و در دو ترم ۷ و ۸، درس تئوری نداشته و فقط کارورزی دارند. برنامه آموزشی فوق می‌تواند موجب فشرده شدن دروس در ٦ ترم و به خستگی دانشجویان و غیبت در دروس منتهی گردد. نتایج چند مطالعه توصیفی مقطعی تأیید کننده نتایج فوق است(۲و۳و۷).

در مطالعه توصیفی مقطعی باتی و همکاران ۷۸٤ دانشجوی رشته‌های پرستاری، پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی مطالعه شد و خواب آلودگی و خستگی دانشجو از علل غیبت دانشجویان در کلاس درس بود(۲). نقش عدم رضایت دانشجویان از برنامه ریزی آموزشی دروس بر غیبت در کلاس در مطالعه دیل و همکاران نیز مورد تأکید قرار گرفته است(۳) و جهت کاهش غیبت، تطبیق برنامه آموزشی با نیازهای دانشجویان در مطالعه هوگز و همکاران پیشنهاد شده است(۷).

هوگز و همکاران عوامل مؤثر بر غیبت دانشجویان سال دوم رشته پرستاری را در طی ۹۱ هفته به صورت کیفی و کمی مطالعه نمودند و نتایج نشان داد که مهم‌ترین علل غیبت دانشجویان، بیماری، تعهدات خانوادگی، مراجعه به پزشک و عدم علاقه به برخی از دروس است(۷). در این مطالعه نیز نمره کل نگرش دانشجویان گروه "دارای غیبت" نسبت به موانع آموزشی و اجتماعی حضور در کلاس درس بالاتر از گروه "فاقد غیبت" بود و نمره نگرش دانشجویان گروه "دارای غیبت" نشان‌دهنده علاقه کم‌تر آنها به رشته تحصیلی خود در مقایسه با گروه "فاقد غیبت" به طور معنادار است.

ماتیک و همکاران با مطالعه کیفی و کمی ۱٦۸ دانشجوی سال اول رشته پزشکی و ۱۳۰ دانشجوی سال دوم نشان دادند که غیبت دانشجویان با افزایش سال‌های تحصیل افزایش می‌یابد و در دروس مختلف یکسان نیست و عدم علاقه به آموزش در کلاس و متغیر بودن کیفیت تدریس دروس از علل غیبت دانشجویان است(۱۳). در این مطالعه نیز غیبت دانشجویان در بعضی از دروس شایع‌تر و در دروس دیگر کم‌تر بود که می‌تواند ناشی از یکسان نبودن تدریس دروس در موضوعات علمی و جلسات مختلف تدریس دروس باشد. در مطالعه حاضر از دانشجویان گروه "دارای غیبت"، ۸۸٪ در سه الی چهار ترم از ٦ ترم تحصیلی در دروس مختلف دارای غیبت بودند که مشابه نتایج مطالعه ماتیک و همکاران است.

نتایج مطالعه توصیفی مقطعی باتی و همکاران بر روی ۷۸٤ دانشجوی علوم پزشکی نشان‌دهنده آن است که مهم‌ترین علل حضور در کلاس‌های درس عبارتند از: امکان پرسیدن سؤال، کسب نمره بالاتر، استفاده از جزوه‌های شخصی و یادگیری جنبه‌هایی از درس که در کلاس مورد تأکید قرار می‌گیرد(۲). در این مطالعه نیز هر چند نمره نگرش دانشجویان گروه "فاقد غیبت" فقط نسبت به" تسهیل یادگیری از کتب و جزوه و کاهش اضطراب بر اثر حضور در کلاس" به طور معنادار بالاتر از دانشجویان گروه "دارای غیبت" بود اما میانگین نمره کل نگرش نسبت به فواید حضور در کلاس در گروه "فاقد غیبت" به طور معنادار بالاتر از گروه "دارای غیبت" است. با توجه به نتایج فوق شاید بتوان با ارتقای فواید مورد انتظار دانشجویان از حضور در کلاس‌های دروس تئوری میزان غیبت آنان را در کلاس‌های درس کاهش داد.

نتایج مطالعه حاضر نشان داد که میانگین مجموع نمره کل ده درس مورد مطالعه و میانگین معدل شش ترم تحصیلی گروه "فاقد غیبت" به طور معنادار بالاتر از گروه "دارای غیبت" است. مطالعه دالیوال و همکاران نیز با مطالعه ۱۱۰ دانشجو نشان داد که دانشجویان دارای "غیبت کم‌تر" به طور معنادار دارای نمرات بالاتر هستند(۱۲) که مشابه یافته‌های مطالعه حاضر است. چان و همکاران یادگیری ۱٤٦ دانشجوی سال چهار رشته پزشکی "دارا و فاقد غیبت" در درس رادیولوژی تشخیصی را مطالعه نمودند و نتایج نشان داد که در

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-09-05]

امتحانات میانی ترم تحصیلی گروه فاقد غیبت به طور معنادار نمرات بالاتری داشتند اما در امتحان پایان ترم تفاوت معناداری بین دو گروه مشاهده نگردید(۲۰).

نکته قوت مطالعه حاضر بررسی دروس ده گانه و معدل شش ترم تحصیلی ابتدای دوره کارشناسی در دانشجویان "دارا و فاقد غیبت" در یک مطالعه طولی بود. در این مطالعه میانگین نمرات دروس: فرآیند یادگیری و اصول آموزش به مددجو، زبان تخصصی، روش تحقیق، بهداشت یک و بهداشت دو، در گروه "فاقد غیبت" به طور معنادار بالاتر از گروه "دارای غیبت" است. احتمالاً نمرات ارزشیابی بعضی از دروس، بیش‌تر از دروس دیگر به حضور دانشجویان در کلاس وابسته است.

تعدادی از دانشجویان در آغاز جلسات دروس با تأخیر وارد کلاس شده، مدت حضور و احتمالاً نمرات دروس آنها علی‌رغم حضور در کلاس کاهش یافته است. ممانعت از ورود دانشجویان فوق می‌توانست به سلامت روانشناختی دانشجویان آسیب برساند. هر چند در این مطالعه نمرات دروس دانشجویان "دارا و فاقد غیبت" با یکدیگر مقایسه شد اما نمرات دروس به تنهایی نشان‌دهنده یادگیری دانشجویان نمی‌باشد. حضور دانشجویان در کلاس‌های دروس تئوری می‌تواند تحت تأثیر عوامل متعدد مرتبط با محیط، دانشجو و سیستم آموزشی مانند نوع استاد و نگرش دانشجویان نسبت به وی، الگوهای تدریس، میزان فعال بودن دانشجویان در کلاس درس، عوامل محیطی مانند مکان کلاس، ساعت تشکیل آن، شخصیت دانشجویان و میزان اهمیت دادن آنها به دروس، علاقه به درس و رشته تحصیلی قرار بگیرد که کنترل آنها در این مطالعه توصیفی ممکن نبود و از محدودیت‌های این مطالعه هستند.

نتیجه‌گیری

مطالعه حاضر نشان داد که میانگین نمره کل دروس و معدل شش ترم تحصیلی ابتدای دوره کارشناسی دانشجویان گروه"فاقد غیبت" در مقایسه با دانشجویان گروه "دارای غیبت" به طور معنادار بیش‌تر است. متعادل نمودن تعداد دروس تئوری و حجم کارورزی در کلیه ترم‌های تحصیلی، کاهش اضطراب دانشجویان طی تدریس، ارتقای یادگیری از کتب و علاقه دانشجویان به رشته تحصیلی می‌تواند در کاهش غیبت دانشجویان در کلاس‌های دروس تئوری نقش داشته باشد. در بررسی‌های بعدی مطالعه تحلیلی غیبت دانشجویان در کلاس درس همراه با همسان‌سازی مخدوش کننده‌ها پیشنهاد می‌گردد.

قدردانی

از همکاری دانشجویان رشته پرستاری ورودی سال ۱۳۸۷ که در انجام این مطالعه ما را یاری دادند تشکر و قدردانی می‌نماییم.

منابع

1. Stoner SC, Fincham JE. Faculty role in classroom engagement and attendance. Am J Pharm Educ. 2012; 76(5): 75.
2. Bati AH, Mandiracioglu A, Orgun F, Govsa F. Why do students miss lectures? A study of lecture attendance amongst students of health science. Nurse Educ Today. 2013; 33(6): 596-601.
3. Doyle L, O'Brien F, Timmins F, Tobin G, O'Rourke F, Doherty L. An evaluation of an attendance monitoring system for undergraduate nursing students. Nurse Educ Pract. 2008; 8(2): 129-139.
4. Young P, Yates S, Rickaby C, Snelling P, Lipscomb M, Lockyer L. Researching student absence: methodological challenges and ethical issues. Nurse Educ Today. 2010; 30(4): 291-5.
5. Timmins F, Kaliszer M. Attitudes to absenteeism among diploma nursing students in Ireland - an exploratory descriptive survey. Nurse Educ Today. 2002; 22(7): 578-88.

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-09-05]

6. Lipscomb M, Snelling PC. Student nurse absenteeism in higher education: An argument against enforced attendance. Nurse Educ Today. 2010; 30(6): 573-8.
7. Hughes SJ. Student attendance during college-based lectures: a pilot study. Nurs Stand. 2005; 19(47): 41-9.
8. Rhodes S, Jinks A. Personal tutors' views of their role with pre-registration nursing students: an exploratory study. Nurse Educ Today. 2005; 25(5): 390-7.
9. Khan HU, Khattak AM, Mahsud IU, Munir A, Ali S, Khan MH, et al. Impact of class attendance upon examination results of students in basic medical sciences. J Ayub Med Coll Abbottabad. 2003; 15(2): 56-8.
10. Stanca L. The effects of attendance on academic performance. Panel data evidence for introductory microeconomics. Journal of Economic Education. 2006; 37(3): 251–266.
11. Hidayat L, Vansal S, Kim E, Sullivan M, Salbu R. Pharmacy student absenteeism and academic performance. Am J Pharm Educ. 2012; 76(1): 8.
12. Dhaliwal U. Absenteeism and under-achievement in final year medical students. Natl Med J India. 2003; 16(1): 34-7.
13. Mattick K, Crocker G, Bligh J. Medical student attendance at non-compulsory lectures. Adv Health Sci Educ Theory Pract. 2007; 12(2): 201-10.
14. Timmins F, Kaliszer M. Absenteeism among nursing students - fact or fiction?. J Nurs Manag. 2002; 10(5): 251-64.
15. Lee T, Mawdsley JM, Rangeley H. Students' part-time work: towards an understanding of the implications for nurse education. Nurse Educ Today. 1999; 19(6): 443-51.
16. McCarey M, Barr T, Rattray J. Predictors of academic performance in a cohort of pre- registration nursing students. Nurse Educ Today. 2007; 27(4): 357-64.
17. Cortright RN, Lujan HL, Cox JH, DiCarlo SE. Does sex (female versus male) influence the impact of class attendance on examination performance?. Adv Physiol Educ. 2011; 35(4): 416-20.
18. Horton DM, Wiederman SD, Saint DA. Assessment outcome is weakly correlated with lecture attendance: influence of learning style and use of alternative materials. Adv Physiol Educ. 2012; 36(2): 108-15.
19. Schmidt S, Mayer H, Panfil EM. Diabetes foot self-care practices in the German population. J Clin Nurs. 2008; 17(21): 2920-6.
20. Chan WP. Assessment of medical students' knowledge retention in a diagnostic radiology course: lecture attendees versus absentees. Ann Acad Med Singapore. 2009; 38(3): 237-9.

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-09-05]

Comparison of Attitude toward Attendance in Class Sessions and Grades of Courses for Students with and Without Absence

Farah Madarshahian[1], Mohsen Hassanabadi[2], Soheila Khazaei[3]

Abstract

Introduction: *The most important setting for teaching, specifically for difficult scientific topics, is classroom. Due to the uncertain results of previous investigations which are limited in number too, this study was implemented to compare attitude toward attendance in sessions and grades of associated courses for students with or without absence.*

Methods: *In this descriptive longitudinal study, 69 nursing freshmen of Birjand University of Medical Sciences at their first semester were selected through census sampling, and followed for six consecutive semesters (2009–2011). Students' absence in 10 lessons taught by two researchers was confirmed and then students were divided into two groups; "with absence" (3-4 permissible absence in a course of study) and "without absence" (One or at maximum two absence for a course of study). Data was gathered using a valid and reliable researcher-made questionnaire to determine students attitude (20 questions, Likert score: 1-5) toward classroom attendance, as well as a data collection form for absence and course grades. Data was analyzed using Chi^2 and independent t-test.*

Results: *Mean score of students' attitude "with absence" toward educational barriers of classroom attendance was (16.88±1.42 out of total score of 20) and higher than that of students without absence (15.47±2.02, p=0.003). Total attitude score of students "with absence" toward social barriers of classroom attendance (17.08±1.38) was higher than that of students without absence (15.95±1.91, p=0.012); but total attitude score of students without absence toward the benefits of classroom attendance was higher than that of students with absence (P=0.004). Total course score for the group "without absence" was higher than that of the group "with absence" (p=0.002).*

Conclusion: *Students absence was associated with lower grades. Balancing the number of courses and volume of training in semesters, reducing anxiety during teaching, promoting students' interest in learning and field of study can be involved in reducing their absence.*

Keywords: Education, academic achievement, attitude, students, absence.

Addresses:
[1](✉) Instructor, Department of nursing, Faculty of Nursing and Midwifery, Birjand University of Medical Sciences, Birjand, Iran. Email: f_madarshahian@yahoo.com
[2] Instructor, Department of nursing, Faculty of Nursing and Midwifery, Birjand University of Medical Sciences, Birjand, Iran. Email: mohsenhassanabadi@yahoo.com
[3] Associate professor, Department of Neonatal health, Ministry of Health, Tehran, Iran.
Email: dr.s.khazaee@gmail.com

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-09-05]